

Andrzej Trojanowski

Wyniki wybranych kontroli Najwyższej Izby Kontroli w zakresie wykorzystania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*

1. Uwagi ogólne

Kontrole przeprowadzane przez Najwyższą Izbę Kontroli (NIK)¹ mają przede wszystkim charakter kontroli *ex-post* (następczej) tzn. przeprowadzanej po zakończeniu określonych działań, objętych ich przedmiotem². Wyniki kontroli NIK w ich ostatecznej, zagregowanej formie (informacja o wynikach kontroli) pojawiają z natury rzeczy jeszcze później³. W niniejszym artykule odniesiono przedstawiono ustalenia z trzech kontroli NIK, dotyczących wyko-

*Artykuł stanowi skróconą i poprawioną wersję trzeciego rozdziału pracy dyplomowej zatytułowanej *Doświadczenia Najwyższej Izby Kontroli w kontroli funduszy strukturalnych na przykładzie programów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*, przygotowanej w 2007 r. pod kierunkiem dr Agaty Jurkowskiej w ramach studiów podyplomowych Centrum Studiów Podyplomowych WSiIZ pn. *Integracja europejska – fundusze i przedsiębiorczość*.

¹ Na podstawie przepisów **ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli** (Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.), zwanej dalej **ustawą o NIK**. Zakres przedmiotowy kontroli NIK określony został w art. 2 teże ustawy, a kryteria kontroli (legalność, celowość, rzetelność, gospodarność), według których oceniana jest działalność jednostek kontrolowanych w zależności od ich statusu przewiduje art. 5.

² W odróżnieniu od kontroli *ex-ante* (uprzedniej) lub kontroli w trakcie (przeprowadzanej w czasie działań będących jej przedmiotem). Zob. np. odpowiednie hasła w opracowaniu: *Glosariusz terminów dotyczących kontroli i audytu w administracji publicznej/Glossary of terms related to audit in public administration*, przygotowany przez zespół pracowników NIK, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa 2005 r. *Glosariusz...* dostępny jest na stronach internetowych NIK (adres strony głównej www.nik.gov.pl).

³ Por. w szczególności art. 7 ust.1, art. 10 i art. 63 *ustawy o NIK*.

rzystania środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Były to kontrole, których zbiorcze wyniki zostały zawarte w:

- *Informacji o wynikach kontroli realizacji projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych w ramach kontraktów wojewódzkich*, Warszawa kwiecień 2007 r.⁴,
- *Informacji o wynikach kontroli wykorzystania funduszy strukturalnych w ramach realizowanej w Polsce Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A*, Warszawa kwiecień 2007r.⁵,
- *Informacji o wynikach kontroli pozyskiwania i wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej na samorządowe budownictwo drogowe*, Warszawa luty 2007 r.⁶.

Kontrole te określane będą dalej – odpowiednio – jako „Kontrola kontraktów wojewódzkich”, „Kontrola INTERREG III A” oraz „Kontrola drogowa”⁷. Jak dalej przedstawiono, pomimo iż kontrole te dotyczyły okresu programowania 2004-2006, ich ustalenia mogą być istotne także dla okresu 2007-2013.

Celem *kontroli kontraktów wojewódzkich* była ocena prawidłowości realizacji przez beneficjentów projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych w ramach Zintegrowanego Progra-

⁴ Kontrola nr P/06/003, okres objęty kontrolą: 1 maja 2005-30 czerwca 2006 r., przy czym ustalenia kontroli w miarę możliwości aktualizowano na koniec 2006 r.

⁵ Kontrola nr P/06/005, okres objęty kontrolą: 1 maja 2004 r. – 30 września 2006 r., przy czym ustalenia były w miarę możliwości aktualizowane na dzień zakończenia czynności kontrolnych.

⁶ Kontrola nr P/06/061, okres objęty kontrolą: lata 2004-2006 (pierwsze półroczce).

⁷ Konsekwentnie, dla informacji o wynikach tych kontroli będą używane określenia: „**Informacja - kontrakty wojewódzkie**”, „**Informacja Interreg III A**” oraz „**Informacja drogowa**”. Informacje te stanowią **podstawowy materiał źródłowy, wykorzystany w tym artykule**. Dla zachowania jego przejrzystości zrezygnowano, z przypisów odwołujących się do konkretnych stron tych informacji.

mu Rozwoju Regionalnego (ZPORR)⁸, objętych kontraktami wojewódzkimi na lata 2005-2006 r. W szczególności, ocenie podlegało zawieranie umów o dofinansowanie projektów, wydatkowanie i rozliczanie środków, kwalifikowanie do refundacji wydatków na realizację projektów oraz zaawansowanie realizacji projektów (osiągnięte efekty). Kontrola została przeprowadzona w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego (Instytucja Zarządzająca ZPORR), w Ministerstwie Finansów (Instytucja Płatnicza) oraz u pięćdziesięciu Beneficjentów ZPORR.

Celem kontroli *INTERREG III A* była ocena prawidłowości wdrażania i koordynacji realizacji programów *INTERREG III A* przez jednostki administracji publicznej uczestniczące w procesie zarządzania tymi funduszami oraz realizacji przez beneficjentów wybranych projektów, ocena stopnia osiągnięcia efektów poszczególnych projektów oraz ustalenie w jaki sposób była dokonywana kontrola finansowania, skuteczności i wydajności wykonywania zadań. Kontrolą objęto wszystkie 7 programów realizowanych w Polsce w ramach Inicjatywy *INTERREG IIIA*⁹. Kontrolę przeprowadzono w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego (Instytucja Zarządzająca) Ministerstwie Finansów (Instytucja Płatnicza), w 12 urzędach wojewódzkich (Instytucjach Pośredniczących)¹⁰, we Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej PHARE

⁸ Przyjętego rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004 r. w sprawie przyjęcia *Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006* (Dz.U. Nr 166 poz.1745).

⁹ Tj. 2 programy trójstronne: Polska –Litwa –Rosja (Obwód Kalinigradzki), Polska – Białoruś – Ukraina oraz 5 programów dwustronnych: Polska – Meklemburgia Pomorze Przednie/Brandenburgia, Polska – Brandenburgia, Polska – Saksonia, Polska – Czechy, Polska – Słowacja.

¹⁰ Programy w ramach *INTERREG IIIA* realizowane były w 12 województwach.

(WWPWP) pełniące funkcję Wspólnego Sekretariatu Technicznego (wspomagającego Instytucję Zarządzającą oraz Instytucję Płatniczą) oraz u 12 Beneficjentów.

Kontrolę drogową przeprowadzono w 31 samorządowych jednostkach organizacyjnych, w zakresie:

- określenia szacunkowych potrzeb finansowych kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego dotyczących infrastruktury drogowej oraz roli środków z funduszy strukturalnych w zaspokojeniu tych potrzeb,
- przygotowania i składania wniosków o dofinansowanie projektów drogowych,
- przygotowania i realizacji projektów drogowych,
- barier skutecznego pozyskiwania i wykorzystania środków z funduszy strukturalnych.

Celem tej kontroli było dokonanie oceny działalności samorządowych jednostek organizacyjnych w zakresie sprawności i skuteczności pozyskiwania oraz wykorzystania funduszy strukturalnych [tj. EFRR]. w ramach ZPORR oraz Sektorowego Programu Operacyjnego Transport (dalej jako SPO Transport)¹¹.

2. Wyniki kontroli w instytucjach odpowiedzialnych za zarządzanie środkami EFRR

NIK skontrolowała te instytucje w kontrolach *kontraktów wojewódzkich* i *INERREG III A*. W *kontroli drogowej* czynności kontrolne przeprowadzono tylko na poziomie beneficjentów. Nie-

mniej jednak wnioski wypływające z tej kontroli w znacznym stopniu dotyczyły także działalności instytucji odpowiedzialnych za ZPORR i SPO Transport.

a. ocena ogólna

W kontroli kontraktów wojewódzkich NIK **pozytywnie** oceniła stan wdrażania ZPORR w 2006 r., a w szczególności podjęte przez Ministra Rozwoju Regionalnego jako Instytucję Zarządzającą działania naprawcze¹² służące przyspieszeniu wdrażania ZPORR. Na sformułowanie takiej oceny dla całego Programu pozwolił zwłaszcza stan zaawansowania 1 i 3 Priorytetu¹³. **Pozytywnie** oceniono działania Ministra Finansów (Instytucji Płatniczej) w zakresie obsługi przepływów finansowych ZPORR. Izba oceniła natomiast **negatywnie** brak skutecznej koordynacji przez Ministra Finansów wdrażania systemu informatycznego monitoringu i kontroli (SIMIK), który do czasu zakończenia kontroli nie został w pełni uruchomiony.

Ocena powyższa świadczy o postępie w realizacji ZPORR, jaki miał miejsce w 2006 r. Wszakże w kwietniu 2006 r. stan wdrażania ZPORR w roku 2005 został **negatywnie** oceniony przez NIK ze względu na opóźnienia w realizacji tego programu i niski poziom

¹¹ Przyjętego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2004 r. w sprawie przyjęcia Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006 (Dz. U. Nr 177, poz. 1828 ze zm.).

¹² W ramach „Programu naprawczego zwiększającego absorpcję funduszy strukturalnych w ramach Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006” przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 6 grudnia 2005 r. (dalej jako „Program naprawczy...”).

¹³ Według *Informacji - kontrakty wojewódzkie* na koniec 2006 r. wartość zawartych umów o dofinansowanie wyniosła 97,3 % alokacji na lata 2004-2006, a zrealizowane płatności (refundacja dla beneficjentów) 38,4 % alokacji na lata 2004-2006. W zakresie 2 Priorytetu (finansowanego z EFS) Izba dostrzegła potrzebę zwiększenia rozliczania płatności dla uniknięcia ryzyka niepełnego ich wykorzystania.

wykorzystania funduszy strukturalnych¹⁴. NIK zwróciła uwagę, że: *wyraźna poprawa poziomu wykorzystania funduszy strukturalnych w 2006 r. została osiągnięta nie tylko dzięki podjęciu działań naprawczych przez Ministra Rozwoju Regionalnego, ale także dzięki właściwemu przygotowaniu i dużemu zaangażowaniu samorządów województw (...).*

W kontroli *INTERREG III A* NIK oceniła **pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości** działania Ministra Rozwoju Regionalnego (Instytucji Zarządzającej od dnia 31 października 2005 r.¹⁵) i wojewodów (Instytucji Pośredniczących) w zakresie koordynacji i wdrażania programów w ramach Inicjatywy Współnotowej, *INTERREG IIIA*, a także działania Ministra Finansów w ramach wykonywania funkcji Instytucji Płatniczej. **Negatywnie** ocenione zostały działania Ministra Gospodarki i Pracy (Instytucji Zarządzającej w latach 2004-2005), w wyniku których powstało roczne opóźnienie we wdrażaniu programów. NIK **pozytywnie** oceniła działania Ministra Rozwoju Regionalnego, które przyczyniły się do znaczącego przyspieszenia wydatkowania środków w IV kwartale 2006 r. **Negatywnie** oceniono niezrealizowanie przez stronę polską

¹⁴ *Informacja o wynikach kontroli wykorzystania funduszy strukturalnych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR)*, Warszawa kwiecień 2006 str. 6. Izba wskazała wówczas szereg przyczyn takiego stanu rzeczy oraz uznała za celowe podjęte działania Instytucji Zarządzającej (opracowanie „Programu naprawczego...”) mające na celu usprawnienie i uproszczenie systemu wdrażania ZPORR oraz przyspieszenie wydatkowania funduszy strukturalnych.

¹⁵ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zostało utworzone na podstawie *rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie utworzenia Ministerstwa Rozwoju Regionalnego* (Dz. U. Nr 220, poz. 1882) z dnia 31 października 2005 r. W skład tego ministerstwa weszły komórki organizacyjne obsługujące sprawy działu *rozwój regionalny* wydzielone z dotychczasowego Ministerstwa Gospodarki i Pracy.

wydatków w łącznej kwocie 7,2 mln euro w ramach 2 z 7 programów¹⁶.

Wyniki *kontroli drogowej* pozwoliły na określenie **barier pozyskiwania** środków w ramach SPO Transport i ZPORR na budownictwo drogowe, związanych z działalnością tych instytucji.

Były to:

- przewlekłość rozpatrywania wniosków o dofinansowanie projektów drogowych,
- nadmiernie rozbudowany system wniosków o dofinansowanie projektów,
- opóźnienia w wydawaniu aktów prawnych i innych dokumentów związanych z przygotowaniem wniosków o dofinansowanie projektów.

Z kolei **barierami wykorzystania** pozyskanych środków, niezależnymi od beneficjentów, a związanymi z niejednoznaczными, nadmiernie rozbudowanymi lub nadinterpretowanymi przez właściwe instytucje aktami prawnymi lub wytycznymi były według NIK:

- wymóg opracowania i zatwierdzenia podręczników procedur wewnętrznych procedur wdrażania i kontroli (w zakresie SPO Transport),
- wstrzymywanie wypłat refundacji do czasu aneksowania umów o dofinansowanie.

¹⁶ Programy Polska – Meklemburgia Pomorze Przednie/Brandenburgia oraz Polska-Saksonia, w ramach których strona polska zrealizowała tylko **45,6 %** wydatków. Pomimo niezrealizowania przez stronę polską tych środków, udało się uniknąć ich utraty, gdyż partnerzy niemieccy zrealizowali płatności wyższe od założonych.

b. ustalenia kontroli

Zasadniczo pozytywna ocena działalności Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie realizowanych zadań Instytucji Zarządzającej (ZPORR i INTERREG III A) związana była zwłaszcza z realizowaniem „Programu naprawczego...”. Podjęte działania w istotny sposób przyczyniły się do sprawniejszej realizacji działań w ramach ZPORR czy Inicjatywy Wspólnotowej INTEREG III A¹⁷. Jednakże pewne działania, prowadzone już przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zrealizowane zostały z opóźnieniem¹⁸. Również w przypadku INTERREG III A Instytucja Zarządzająca nienależycie wywiązała się z obowiązku opracowania *Wzorcowego Podręcznika Instytucji Pośredniczącej*, którego zatwierdzenie miało miejsce dopiero w marcu 2006 r. tj. około 15 miesięcy po zatwierdzeniu programów. Ponadto, nie w pełni wyegzekwowano od wojewodów opracowanie podręczników instytucji pośredniczących. **Wynikało to w znacznej mierze z niewystarczającego stanu kadrowego**¹⁹. Kontrola INTERREG wykazała, że Instytucja Zarządzająca na ogół rzetelnie wywiązywała się z obowiązku weryfikacji dokumentów

¹⁷ Przykładowo, wartość złożonych do Instytucji Zarządzających przez Instytucje Pośredniczące wniosków o płatność w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTEREG III A wzrosła w okresie lipiec-grudzień 2006 r. ponad piętnastokrotnie.

¹⁸ Dopiero w I kwartale 2006 r. wywiązano się z obowiązku opracowania *Podręcznika Procedur Instytucji Zarządzającej* (po długotrwałych konsultacjach z Ministerstwem Finansów), co skutkowało nieterminowym (2 z 31 zbadanych przez NIK przypadków) przekazaniem środków beneficjentom, w łącznej wysokości 256,6 tys. zł.

¹⁹ Stan osób zaangażowanych w proces zarządzania i kontroli INTERREG III A w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego wynosił 42 osoby. Ustalenia kontroli wykazały, że była to obsada niewystarczająca, zwłaszcza wobec nałożenia na Instytucję Zarządzającą dodatkowych obowiązków.

związanych z płatnościami (poświadczenia, wnioski o płatność), a stwierdzone uchybienia miały charakter formalny²⁰.

W zakresie ZPORR Instytucja Zarządzająca należycie wywiązała się z obowiązku zapewnienia kontraktowania środków na realizację tego programu²¹ oraz rzetelnie sporządzała wymagane dokumenty o nieprawidłowościach. Z kolei wnioski o płatność do Instytucji Płatniczej były przez nią przesyłane z naruszeniem określonego terminu²². Nie były również – podobnie jak w roku 2005 – dotrzymywane terminy rozpatrzenia odwołań wnioskodawców od odrzucenia wniosku o dofinansowanie; w 21 z 22 badanych przypadków odwołania zostały rozpatrzone z opóźnieniami wynoszącymi od 2 do 63 dni²³.

Negatywna ocena Ministra Gospodarki i Pracy jako Instytucji Zarządzającej programami Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A była uzasadniona przede wszystkim przewlekłym i skutkującym opóźnieniami w wydatkowaniu środków procesem przygotowywania – we współpracy z Ministrem Finansów – dokumentów programowych. Proces podpisywania porozumień określa-

²⁰ W 16 wnioskach na łączną wartość 11.866,3 tys. zł, wobec 31 zbadanych na łączną wartość 23.223,8 tys. zł. W 3 przypadkach dokonano weryfikacji z przekroczeniem terminu określonego w procedurach od 2 do 7 dni.

²¹ Według stanu na 31 grudnia 2006 r. wartość zawartych umów o dofinansowanie wyniosła 11.118.379,3 tys. zł, tj. 97,3 % alokacji dla ZPORR na lata 2004-2006. Od 30 czerwca 2006 r. wartość zawartych umów wzrosła o 1.946.609 tys. zł (tj. z 82,3% do 97,3% alokacji na lata 2004-2006).

²² Opóźnienia wynosiły od 3 do 43 dni i były spowodowane przede wszystkim niedotrzymaniem terminów w przekazywaniu wniosków o płatność przez Instytucje Pośredniczące oraz błędami w dokumentach, skutkujących koniecznością przeprowadzenia korekt.

²³ Przyczyną była przede wszystkim duża liczba odwołań (około 700 w okresie objętym kontrolą), konieczność ich uzupełniania oraz wyjaśniania powodów ich odrzucenia. Zdaniem NIK **długotrwałość rozpatrywania odwołań ogranicza możliwość**

jących warunki zarządzania finansowego trwał **około roku** i został zakończony dopiero we wrześniu 2005 r.

Minister Finansów, realizujący zadania Instytucji Płatniczej, został pozytywnie oceniony w kontrolach *kontraktów wojewódzkich* i *INTERREG III A* w zakresie przepływów finansowych ze względu m.in. na:

- rzetelne wywiązywanie się z obowiązku weryfikacji i certyfikacji poświadczeń i zestawień wydatków oraz wniosków o refundację od Instytucji Zarządzającej,
- zgodne z przepisami i procedurami oraz dokonane bez zbędnej zwłoki wydatkowanie środków z rezerwy celowej budżetu państwa na współfinansowanie projektów i działań,
- wywiązanie się z obowiązku utrzymania płynności na rachunku pożyczek na prefinansowanie projektów (w ramach ZPORR),
- zrealizowanie (na podstawie opracowanej przez Ministerstwo Finansów metodyki) przez Urzędy Kontroli Skarbowej (UKS) zadań związanych z weryfikacją co najmniej 5 % wydatków w ramach ZPORR; natomiast kontrola taka nie została przeprowadzona w przypadku Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A, co tłumaczono niskim poziomem płatności w 2005 r. oraz restrukturyzacją komórek kontroli skarbowej.

uzyskania dofinansowania przez Beneficjentów, jak również ma wpływ na terminową realizację projektów.

W dalszym ciągu, podobnie jak w związku z kontrolą realizacji ZPORR w 2005 r.²⁴, NIK uznała jako **nieskuteczne** działania Instytucji Płatniczej w zakresie koordynacji systemu informatycznego SIMIK. Dało to podstawy do oceny negatywnej w tym zakresie. W kontroli ustalono, że w zakresie ZPORR do systemu nie wprowadzono jeszcze wszystkich danych finansowych z wniosków projektowych oraz dotyczących zawartych umów. Powodowało to, że kolejne funkcje systemu w zakresie monitorowania, kontroli oraz sprawozdawczości nie mogły być w pełni wykorzystane²⁵.

Instytucje Pośredniczące (województwie), których zadania wykonywały urzędy wojewódzkie, podlegały kontroli *INTERREG III A*. We wszystkich urzędach wojewódzkich stwierdzono opóźnienia w podpisywaniu z beneficjentami umów o dofinansowanie. Według stanu na koniec 2006 r. zatwierdzono 814 wniosków o dofinansowanie, na łączną kwotę 170.306,8 tys. euro, natomiast podpisano tylko 671 umów na łączną kwotę 140.618,6 tys. euro (82% liczby i wartości złożonych wniosków). Umowy były podpisywane często z przekroczeniem trzydziestodniowego terminu określonego w procedurach²⁶. Kontrola wykazała przypadki nienależytego i nietermino-

²⁴ Zob. *Informacja o wynikach kontroli wykorzystania funduszy strukturalnych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR)*, Warszawa kwiecień 2006.

²⁵ W trakcie wdrażania SIMIK wielokrotnie zmieniano harmonogramy realizacji poszczególnych zadań Harmonogram wdrożenia systemu SIMIK, w zakresie ZPORR (opracowany w dniu 21 sierpnia 2006 r.) przewidywał osiągnięcie stanu 75% uzupełnienia danych - do 31 sierpnia 2006 r. oraz 100% uzupełnienia danych - do 15 września 2006 r. **Do dnia zakończenia kontroli NIK stan ten nie został osiągnięty.** Według stanu na dzień 15 listopada 2006 r., wprowadzono 53,1% wymaganych danych w zakresie wniosków i 55,9% w zakresie zawartych umów.

²⁶ W skrajnym przypadku okres oczekiwania na zawarcie umowy wyniósł **393 dni**. Opóźnienia spowodowane były m.in. brakiem wytycznych Instytucji Zarządzającej, wzorów niezbędnych dokumentów, koniecznością uzupełniania nienależyście przygo-

wego wywiązywania się z obowiązków związanych ze sporządzeniem i weryfikacją wniosków o płatność, sprawozdawczością czy informowaniem o nieprawidłowościach. Na ogół rzetelnie Instytucje Pośredniczące wywiązywały się z obowiązku przeprowadzania kontroli. W 11 z 12 skontrolowanych urzędów wojewódzkich **stan kadr nie był wystarczający** dla terminowej realizacji zadań, a podejmowane w związku z tym działania wojewodów okazały się mało skuteczne²⁷.

W kontroli tej oceniono jako **nieprawidłowy przebieg procesu naboru i oceny wniosków o dofinansowanie** dla 2 programów²⁸, przeprowadzony przez WWPWP ze względu na nienależytą i nieterminową weryfikację wniosków²⁹. WWPWP należycie wywiązała się natomiast z obowiązków Instytucji Doradczej dla 5 programów³⁰.

towanych wniosków o dofinansowanie oraz częstymi zmianami w procedurach zawierania umów.

²⁷ Przy stanie zatrudnienia ogółem we wszystkich Instytucjach Pośredniczących wynoszącym 135 osób (zatem średnio ponad 11), wskazywano na konieczność zatrudnienia dodatkowych 42 osób (blisko 1/3 stanu).

²⁸ Polska-Białoruś-Ukraina oraz Polska-Słowacja.

²⁹ Opóźnienia wyniosły od 2 do 118 dni. Po przeprowadzeniu przez WWPWP oceny formalnej pracownicy Instytucji Pośredniczących (urzędów wojewódzkich) wykryli błędy w 48 spośród 64 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 80.885,6 tys. zł (tj. 83,7 % wartości tych wniosków), co spowodowało przedłużenie okresu weryfikacji wniosków o czas ponownego dokonywania przez WWPWP korekt i uzupełnień, a także opóźnienie zawierania umów o dofinansowanie średnio o 3,5 miesiąca. Podjęte działania naprawcze pozwoliły usprawnić ten proces w kolejnych naborach.

³⁰ Polska – Meklemburgia Pomorze Przednie/Brandenburgia, Polska – Brandenburgia, Polska – Saksonia, Polska – Czechy, Polska–Litwa –Rosja (Obwód Kaliningradzki).

3. Wyniki kontroli NIK u Beneficjentów

a. ocena ogólna

W kontroli kontraktów wojewódzkich NIK **pozytywnie, mimo stwierdzonych uchybień** oceniła realizację przez beneficjentów projektów w ramach ZPORR, objętych kontraktami wojewódzkimi. Stwierdzone uchybienia nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność. **Wykorzystanie środków z UE na projekty było zgodne z przeznaczeniem.** Wydatki przedstawione we wnioskach o płatność spełniały warunki otrzymania refundacji Rozliczenie wydatków przebiegało w sposób prawidłowy, a założone przez beneficjentów efekty realizacji projektów zostały osiągnięte. Ocena potwierdziła wcześniejsze doświadczenia NIK, że beneficjenci ZPORR na ogół prawidłowo realizują projekty³¹.

W ramach ogólnej oceny kontrolowanej działalności *kontroli INTEREG III A* NIK stwierdziła, że *beneficjenci realizowali projekty na ogół zgodnie z umowami o dofinansowanie a zrealizowane wydatki (poza dwoma wyjątkami) kwalifikowały się do refundacji z [EFRR]*.

W kontroli drogowej NIK **pozytywnie** oceniła działania skontrolowanych jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego w zakresie przygotowania projektów drogowych, spełniających warunki ich dofinansowania z funduszy strukturalnych zarówno w ramach ZPORR, jak i SPO Transport.

³¹ W kontroli wykorzystania funduszy strukturalnych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) NIK pozytywnie, poza jednym wyjątkiem oceniła realizację projektów przez beneficjentów – wykorzystanie środków UE na te projekty było zgodne z przeznaczeniem a zrealizowane wydatki kwalifikowały się do refundacji z funduszy strukturalnych. Zob. informacja z tej kontroli, str. 6.

b. ustalenia kontroli

W kontroli kontraktów wojewódzkich Izba co do zasady pozytywnie oceniła realizację projektów przez Beneficjentów ZPORR³². Do dnia zakończenia kontroli projekty zostały w większości przypadków zakończone, a zakładane efekty osiągnięte. Większość beneficjentów prawidłowo kwalifikowała wydatki do refundacji³³. Łączny budżet projektów objętych kontrolą, realizowanych w ramach priorytetów finansowanych z EFRR wynosił:

- plan 355.317,5 tys. zł, w tym środki EFRR – 194.509 tys. zł (62 %)

- wykonanie 333.754,1 tys. zł, w tym środki EFRR – 171.729,1 tys. zł (60,3 %),

co stanowiło realizację planu w 93,9 % (koszty ogółem), a w zakresie finansowania z EFRR w 88,3 %. Mniejsze niż zakładano koszty realizacji projektów wynikały przede wszystkim z „wynegocjowania” niższych cen w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych.

Kontrola wykazała, że beneficjenci ZPORR złożyli wnioski o dofinansowanie oraz dokonywali poprawek we wnioskach w

³² Z uwagi na skalę nieprawidłowości, negatywnie zostało ocenionych 2 beneficjentów, realizujących projekty finansowane z EFRR; nieprawidłowości te wpłynęły na osiągnięcie efektów rzeczowych projektów.

³³ W wyniku weryfikacji wniosków o płatność przez właściwe instytucje nie uznano wydatków w kwocie 78,3 tys. zł. NIK stwierdziła **nieprawidłowości** w zakresie kwalifikowania wydatków do refundacji w kwocie **2.733,9 tys. zł.**, co stanowiło **0,8 %** wszystkich wydatków skontrolowanych projektów. Dane powyższe dotyczą ZPORR, bez rozbicia na poszczególne priorytety. Nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim naruszenia przepisów o zamówieniach publicznych oraz wystąpienia o refundację wydatków na roboty dodatkowe, nieobjęte wnioskiem o dofinansowanie.

wymaganych terminach. Umowy o dofinansowanie były podpisywane przez beneficjentów z wojewodami w terminach od 2 do 13 miesięcy od dnia złożenia wniosku. Stwierdzone przekroczenia obowiązujących terminów były spowodowane nienależytym sporządzaniem wniosków; podstawową przyczyną były często zmieniające się przepisy prawa i wytyczne Instytucji Zarządzającej. W większości przypadków prawidłowo wywiązano się z obowiązku zabezpieczenia wykonania umowy o dofinansowanie. Beneficjenci należycie wywiązali się (z wyjątkami) z obowiązków promocji i informacji, wyodrębnienia ewidencji księgowej, terminowości składania sprawozdań³⁴ oraz realizacji zaleceń pokontrolnych właściwych instytucji.

NIK ustaliła, że 12 beneficjentów realizujących 16 projektów objętych *kontrolą INTERREG III A* (o wartości ogółem 35.700,1 tys. zł, w tym dofinansowanie z EFRR w łącznej kwocie 24.216,7 tys. zł) w większości przypadków prawidłowo realizowało te projekty. Tym niemniej, w przypadku trzech projektów (19 %) dokonano refundacji wydatków o łącznej wysokości 54,2 tys. zł, które nie kwalifikowały się do wsparcia z EFRR. Ponadto, u 5 z 12 beneficjentów stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości, które nie miały istotnego wpływu na realizację i rozliczenie projektów, a w jednym przypadku zakres zrealizowanej inwestycji odbiegał od założeń dokumentacji projektowej. Stwierdzono, że określone przez beneficjentów wskaźniki osiągnięcia celów projektu zostały osiągnięte.

Wobec powyższego, NIK wystąpiła o ponowne przeanalizowanie i rozliczenie wydatków.

³⁴ Jednakże aż 78 % **sprawozdań** w pierwszej wersji **zawierało błędy** i musiało być korygowane.

Jedynie w jednym przypadku nie osiągnięto w pełnym zakresie zaplanowanych wskaźników³⁵.

Kontrola wykazała, że beneficjenci wywiązali się z obowiązków informacji i promocji. W większości (8 z 12) beneficjenci rzetelnie prowadzili ewidencję wydatków projektów, a stwierdzone nieprawidłowości u pozostałych beneficjentów nie miały wpływu na realizację i rozliczenie projektów.

W kontroli drogowej ustalono, m.in., że udział dofinansowania środków EFRR w ramach ZPORR i SPO Transport był niższy od jego możliwej górnej granicy (75 %) i wynosił dla skontrolowanych Projektów 62,5 % (ogółem). Wynikało to głównie z ograniczonych środków na lata 2004-2006 w stosunku do zapotrzebowania na te środki. Projekty drogowe, realizowane przez skontrolowanych beneficjentów pozwolą zaspokoić ok. 7 % szacunkowych potrzeb w zakresie dostosowania do standardów unijnych gęstości sieci i technicznych parametrów zarządzanych przez nich dróg. Mimo pozytywnej oceny kontrolowanych beneficjentów NIK stwierdziła okoliczności leżące po ich stronie, mające negatywny wpływ na realizację projektów. Były to:

- na etapie pozyskiwania środków: niewystarczające przygotowanie organizacyjne i kadrowe,
- na etapie wykorzystywania pozyskanych środków: przewlekłość procedur udzielania zamówień publicznych³⁶,

³⁵ Projekt o wartości dofinansowania z EFRR 156,8 tys. zł, w którym nie zorganizowano jednego ze spotkań oraz jednego z projektów partnerskich, którego organizację przejął partner litewski. Kontrola wykazała, że okoliczności te nie miały negatywnego wpływu na prawidłowość zrealizowania i rozliczenia finansowego.

³⁶ W przypadku 13 na 30 zbadanych projektów **czas tych postępowań** (licząc od pierwszego terminu otwarcia ofert) **trwał około 10 miesięcy**. Spowodowane to było

opóźnienia w wykonawstwie robót drogowych oraz błędy we wnioskach o płatność, skutkujące przedłużeniem procedury rozpatrywania wniosków.

4. Skutki przeprowadzonych kontroli

Mając na uwadze zadania NIK, jak i jej ogólne standardy kontroli³⁷, przeprowadzenie kontroli w danym obszarze winno przyczynić się do polepszenia stwierdzonego stanu rzeczy. W moim przekonaniu nie powinien temu stać na przeszkodzie fakt, że Izba wykonuje zadania ściśle kontrolne, a nie została wyposażona w środki nadzorcze³⁸.

a. wnioski pokontrolne i działania podjęte w związku z ustaleniami kontroli

Zgodnie z treścią art. 62 ust. 1 ustawy o NIK kierownik jednostki kontrolowanej jest obowiązany, w terminie określonym w

przede wszystkim składaniem protestów i odwołań, przy czym w 5 przypadkach wystąpiła konieczność uwzględnienia protestów co – zdaniem NIK – wynikało z nierzetelnej pracy komisji przetargowych lub niewłaściwie opracowanych warunków zamówienia.

³⁷ W szczególności standard nr 1.4 w brzmieniu: „działalność NIK ma na celu ocenę funkcjonowania państwa i gospodarowania środkami publicznymi, a także **pozytywne oddziaływanie** [podkreślenie własne] na funkcjonowanie administracji państwowej oraz wszystkich podmiotów wykonujących zadania publiczne lub korzystających ze środków publicznych, poprzez wskazywanie zagrożeń, nieprawidłowości, nierzetelności i braku uczciwości w wykonywaniu zadań publicznych, jak również poprzez propagowanie dbałości o porządek prawny, odpowiedzialność i najlepsze praktyki zarządzania majątkiem i środkami publicznymi”. Ogólne standardy kontroli NIK są dostępne na stronach internetowych Izby.

³⁸ Zob. w szczególności art. 2,5, 28, 53 i 60 ustawy o NIK. Na ogół uznaje się, że **kontrola** obejmuje 1) obserwację istniejącego stanu rzeczy 2) porównanie z określonym wzorcem zachowania 3) stwierdzenie różnic i przedstawienie wniosków. Zastosowanie środków władczych nie należy jednak do organu kontrolnego, a ich możliwość ich zastosowania w celu przywrócenia (osiągnięcia) stanu uznanego za pożądany stanowi element **nadzoru**. Por. np. E.Ura, E.Ura, *Prawo administracyjne*, Warszawa 2001, str. 204 i przywołana tam literatura.

wystąpieniu pokontrolnym, poinformować NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków zawartych w tym wystąpieniu oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

a.i. wnioski kierowane do instytucji i ich realizacja

W związku z *kontrolą kontraktów wojewódzkich* NIK wnioskuje do:

- Ministra Rozwoju Regionalnego m.in. o:
 - kontynuację działań w celu przyśpieszenia procesu kontraktowania i wydatkowania środków,
 - terminowe przekazywanie informacji o nieprawidłowościach właściwym służbom Ministerstwa Finansów z zapewnieniem wszystkich wymaganych elementów,
 - podjęcie działań w celu przestrzegania obowiązujących terminów w zakresie rozpatrywania odwołań projektodawców oraz opracowywania planów kontroli

w odpowiedzi na co Minister poinformował, iż podjął działania w celu pełnej realizacji wniosków pokontrolnych NIK.

- Ministra Finansów o podjęcie działań w celu jak najszybszego wdrożenia SIMIK; Minister odpowiedział m.in., że proces wdrażania SIMIK w zakresie programowania został praktycznie zakończony, a terminy wdrożenia modułu finansowego zostaną uzgodnione z Instytucją Zarządzającą ZPORR.

W związku z kontrolą *INTERREG III A* NIK wnioskuje do:

- Ministra Rozwoju Regionalnego o:

- podjęcie działań w celu zapewnienia pełnego wykorzystania środków dla strony polskiej;
- niedopuszczenie w przyszłości do sytuacji utraty środków z powodu opieszłych działań właściwych instytucji;
- zatwierdzenie pozostałych podręczników procedur Instytucji Pośredniczących;
- staranne przygotowywanie zbiorczych wniosków o refundację dla Instytucji Płatniczej,

w odpowiedzi na co Minister poinformował, że:

- odpowiednim wojewodom zaangażowanym w realizację programów *INTERREG IIIA* został wyznaczony plan sporządzania zbiorczych wniosków o refundację do MRR na każdy kwartał 2007 r., który ma umożliwić sprawne wydatkowanie środków,
- dla zapewnienia odpowiedniego tempa wdrażania programów oraz płynności w przekazywaniu refundacji dla beneficjentów projektów podtrzymano miesięczne przekazywanie wniosków o refundację z urzędów wojewódzkich do ministerstwa,
- prowadzony jest bieżący monitoring i analiza realizacji prognoz przez urzędy wojewódzkie wraz ze wskazaniem zatorów finansowych w poświad-

czaniu wydatków beneficjentów i apelami o intensyfikację działań w danym województwie,

- prace związane z zatwierdzeniem podręczników procedur Instytucji Pośredniczących znajdują się w ostatniej fazie uzgodnień z odpowiednimi urzędami wojewódzkimi

- Ministra Finansów m.in. o:

- niedopuszczenie w przyszłości do sytuacji utraty środków z powodu opieszłych działań właściwych instytucji,

- przeprowadzenie w ramach INTERREG III A kontroli, określonych w art. 10-12 rozporządzenia Komisji Nr 438/2001

- terminowe informowanie Komisji Europejskiej o nieprawidłowościach lub ich braku w zakresie wykorzystania funduszy strukturalnych,

w odpowiedzi na co Minister poinformował m.in., że

- Minister Finansów realizuje zadania Instytucji Płatniczej/Subpłatniczej dla programów INTERREG IIIA niezwłocznie, zgodnie z zatwierdzonymi procedurami,

- pracownicy odpowiedniego departamentu Ministerstwa Finansów rozpoczęli w Instytucji Zarządzającej czynności sprawdzające w zakresie badań i oceny systemów zarządzania i kontroli w ramach programów INTERREG IIIA. Ponadto została wszczęta przez UKS w Białymstoku kontrola pilo-

tażowa w Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim, a na początku marca 2007 pozostałe UKS rozpoczną takie kontrole,

- w ministerstwie wprowadzono odpowiednie procedury zapewniające prawidłowe i terminowe przekazywanie do KE informacji o nieprawidłowościach lub ich braku.

Po zakończeniu kontroli wnioski zostały skierowane również do Dyrektora WWPWP (przede wszystkim o rzetelne i terminowe prowadzenie oceny formalnej wniosków o dofinansowanie oraz rzetelne dokumentowanie oceny technicznej) oraz do wojewodów³⁹.

W kontroli drogowej ze względu na jej zakres podmiotowy (jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego - beneficjenci) wystąpienia pokontrolne nie były kierowane do instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie ZPORR i SPO Transport. Sposobem przedstawienia tym instytucjom wyników kontroli było, stosowanie do art. 64 ust. 2 *ustawy o NIK*⁴⁰, przekazanie im *informacji drogowej*⁴¹.

³⁹ Łącznie 26 wniosków dotyczących m.in. zatwierdzenia i wdrożenia procedur, terminowego zawierania umów o dofinansowanie, terminowej weryfikacji wniosków o płatność.

⁴⁰ Zgodnie z treścią tego przepisu, informacje o wynikach kontroli przed przedłożeniem Sejmowi, Prezydentowi RP i Prezesowi Rady Ministrów, Prezes NIK przesyła właściwym naczelnym lub centralnym organom państwowym, które w terminie 7 dni od dnia otrzymania mogą przedstawić swoje stanowisko, które dołącza się do informacji, a Prezes NIK może do tego stanowiska przedstawić swoją opinię.

⁴¹ Por. zał. Nr 5.6 do tej informacji pt. *Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli*.

a.ii. wnioski kierowane do Beneficjentów

Wnioski pokontrolne kierowane do beneficjentów były w omawianych kontrolach w pewnych zakres zbieżne. Dotyczyło to przede wszystkim zagadnień związanych z:

- koniecznością **prawidłowego sporządzania wniosków o płatność** (wszystkie trzy omawiane kontrole) i sprawozdań z realizacji projektów (*kontrola INTERREG III A i kontraktów wojewódzkich*)

- zapewnienia prawidłowości udzielania zamówień publicznych (*kontrola kontraktów wojewódzkich*), a w szczególności wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości w pracach komisji przetargowych (*kontrola drogowa*),

W związku z *kontrolą drogową* wnioskowano także m.in. o:

- podjęcie niezwłocznych działań zmierzającego do uregulowania stanu prawnego terenów pod budownictwo drogowe,

- usprawnienie opracowywania aneksów do umów o dofinansowanie projektów,

- zamieszczenie w planach audytu wewnętrznego zadań dotyczących sprawności pozyskiwania i wykorzystywania środków UE.

W odpowiedzi kierownicy jednostek kontrolowanych poinformowali o przyjęciu wniosków pokontrolnych do realizacji lub o ich zrealizowaniu.

b. reakcje na wyniki kontroli w mediach

Uzasadnionym dążeniem NIK winno być poinformowanie (z zachowaniem przewidzianych prawem warunków) o wynikach

kontroli nie tylko organów władzy publicznej, ale także – w sposób możliwie najszerszy - społeczeństwa. Celowi temu służy oczywiście m.in. publikowanie informacji o wynikach kontroli w Biuletynie Informacji Publicznej NIK. Taka forma przekazu podlega jednak istotnym ograniczeniom; choćby ze względu specjalistyczny język oraz obszerność tych dokumentów⁴². Dlatego też nie do przecenienia jest rola mediów jako pośrednika pomiędzy Izbą a społeczeństwem.

W przypadku omawianych kontroli, inaczej niż ma to miejsce niejednokrotnie, przekaz medialny był znikomy. Kontrole te nie były przedmiotem relacji telewizyjnych⁴³. W dwóch stacjach radiowych pojawiły się wzmianki o *kontroli kontraktów wojewódzkich*, przy czym jedna skoncentrowała się na coraz lepszym wykorzystaniu funduszy unijnych przez samorzady, a druga na problemach związanych z SIMIK⁴⁴. Podobnie, krótkie wzmianki o tej kontroli ukazały się w prasie, w dziennikach biznesowo-prawnych⁴⁵. Wzmianki w prasie (z odesłaniem do stron internetowych NIK) doczekała się też *kontrola drogowa*⁴⁶.

⁴² Przykładowo, *informacja drogowa* liczy 68 stron. Istotną rolę w przełamaniu tej bariery pełnią tzw. skróty prasowe, zamieszczone na stronach Biuletynu Informacji Publicznej NIK, syntetycznie przedstawiające najważniejsze wyniki danej kontroli.

⁴³ Informacje dotyczące zakresu odzewu na kontrole w mediach przedstawiono na podstawie analizy materiałów zamieszczonych na stronach internetowych NIK przez służby rzecznika prasowego Izby.

⁴⁴ Źródło jw. „przegląd radiowy” z 17 maja 2007 r.

⁴⁵ Gazeta Prawna, 18.05.2007, *Informatyzacja nie funkcjonuje*, Gazeta Prawna, 18.05.2007, *Nieudolny SIMIK*, Puls Biznesu, 18.05.2007, *NIK krytycznie o systemie SIMIK*.

⁴⁶ Gazeta Prawna 23.04.2007 rubryka *Co nowego: „PRZEWLEKŁE PROCEDURY DROGOWE. Przewlekłe procedury przetargowe bardzo źle wpływają na stopień wykorzystania funduszy strukturalnych, co po raz kolejny potwierdziła Najwyższa Izba Kontroli. Negatywnie oceniła czas trwania procedur przetargowych związanych z budową dróg samorządowych. Aż 10 miesięcy trwało postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w 13 na 30 przypadków zbadanych przez Izbę”*.

Przyczyny ograniczonego zainteresowania mediów należy upatrywać, jak sądzę po pierwsze w tym, że wyniki omawianych kontroli były po pierwsze generalnie pozytywnie, co w naturalny dla mediów sposób ogranicza ich zainteresowanie⁴⁷. Po drugie, rozległa i skomplikowana problematyka tych kontroli, utrudniała z pewnością syntetyczne uchwycenie istoty ustaleń i ich jeszcze krótsze przedstawienie odbiorcom, zwłaszcza w radiu czy telewizji. Po trzecie wreszcie, ustalenia NIK nie stanowiły raczej żadnych „rewolucyjnych odkryć”, lecz potwierdzały – i to z przynależnym kontroli ex-post opóźnieniem – opinie i uwagi specjalistów w dziedzinie zarządzania środkami UE czy samych beneficjentów⁴⁸.

5. Zalecenia dla okresu 2007-2013

Ustalenia przedstawionych kontroli pozwoliły sformułować szereg uwag i zaleceń o bardziej ogólnym charakterze, odnoszących się do okresu 2007-2013. W szczególności były to :

- w informacji z kontroli drogowej poddano pod rozważenie Ministra Rozwoju Regionalnego opracowanie procedur systemu zarządzania i kontroli programów pod kątem spełnienia tylko koniecznych wymogów prawa wspólnotowego; ustalenia kontroli wykazały bowiem, że zasadniczą trudnością w skutecznym wykorzystywaniu środków z funduszy

⁴⁷ Często (o ile nie zbyt często) działających zgodnie z formułą „good news – no news, bad news - good news”.

⁴⁸ Por. np. M.Wojtuch, *Fundusze z UE – jak uniknąć błędów*, Gazeta Prawna 30.03.2005, M.Musiół, K.Piłat, *Dotacje w biurokratycznym gorsecie*, Gazeta Prawna 15.02.2006.

strukturalnych było zbyt skomplikowane prawodawstwo krajowe, w wielu przypadkach wykraczające poza przepisy unijne;

- w informacji z *kontroli INTERREG III A* m.in.

- przypomniano, że NIK wielokrotnie wskazywała na występujące w kontrolowanych instytucjach **problemy kadrowe** w komórkach obsługujących środki UE, które wpływały negatywnie na sprawne wykorzystanie środków dostępnych z funduszy strukturalnych, dlatego też wnioskowano o zapewnienie odpowiedniego stanu kadr w instytucjach wdrażających programy współpracy przygranicznej,

- zwrócono uwagę, że projekty często finansowane są z wielu różnych źródeł, więc istnieje **ryzyko podwójnego sfinansowania** przedsięwzięcia, a ograniczeniu tego ryzyka mogłoby być pomocne wprowadzenie dodatkowych klauzul do umów z beneficjentami oraz szersza wymiana informacji pomiędzy instytucjami,

- wnioskowano o terminowe wdrożenie systemu informatycznego monitoringu dla programów realizowanych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013;

- w informacji z *kontroli kontraktów wojewódzkich*:

- NIK stwierdziła, że właściwe przygotowanie i duże zaangażowanie samorządów województw stanowi **dobrą podstawę** do zarządzania przez te samorzady środkami dla regionów z alokacji 2007-2013,
- podkreślono, że warunkiem prawidłowego zarządzania i wykorzystania środków UE jest wdrożenie w urzędach administracji publicznej sprawnego i spójnego **systemu kontroli wewnętrznej**, zapewniającego należyty przebieg procesów realizacji zadań i wydatkowania środków publicznych,
- przedstawiono uwagi dotyczące nadmiernego rozbudowania procedur, zbyt skomplikowanych i mało elastycznych oraz ich częstych zmian, co powodowało, że beneficjentom trudno było przebrnąć przez proces realizacji projektu,
- Izba podkreśliła, że warunkiem szybkiego i sprawnego działania administracji publicznej jest wykorzystywanie narzędzi informatycznych; niezbędnym jest zatem terminowe wdrożenie **nowego systemu informatycznego** monitoringu i realizacji programów realizowanych w okresie 2007-2013,
- NIK stwierdziła, że dla wykorzystania środków okresu 2007-2013 ważne są **doświadczenia wynikające z „Programu naprawczego...”**, w szcze-

gólności związane z wprowadzeniem uproszczeń procedur, rezygnacji z niepotrzebnych wymogów formalnych, uporządkowania i przejrzystego podziału zadań i obowiązków pomiędzy instytucjami, stałemu monitorowaniu wykonywania zadań i reagowania na bieżąco na zagrożenia, skoncentrowania zarządzania i kontroli funduszy strukturalnych oraz odpowiedzialności za funkcjonowanie systemu w jednej instytucji,

- Izba wnioskuje o odpowiednio **wczesne i przejrzyste określenie procedur** przed rozpoczęciem wdrażania programów na lata 2007-2013 oraz pilne podjęcie przez Ministra Rozwoju Regionalnego oraz Ministra Finansów działań prowadzących do jak najszybszego uruchomienia systemu informatycznego dla nowego okresu programowania.

Podsumowanie

Jak zostało to przedstawione, NIK przeprowadzając kontrole w zakresie związanym z wykorzystaniem środków EFRR okresu programowania 2004-2006 zidentyfikowała, i co może ważniejsze, **zwymiarowała** szereg zjawisk związanych z zarządzaniem funduszami strukturalnymi w Polsce. Wyniki przedstawionych kontroli powinny przyczynić się także do sprawniejszego zarządzania środ-

kami funduszy strukturalnych w okresie 2007-2013. W moim przekonaniu, jednym z najważniejszych problemów podniesionych przez NIK jest **zapewnienie właściwego stanu kadry w instytucjach odpowiedzialnych za wdrażanie funduszy strukturalnych**. Z informatyzacją w końcu sobie poradzimy, natomiast już dziś warto zastanowić się, jak zapewnić tym instytucjom właściwych fachowców, a zwłaszcza jak zatrzymać najlepszych.